

Maarten Luther over het waardig of onwaardig gebruiken van het Heilig Avondmaal

N.a.v. 1 Korinthe 11: 27-34

Dit is een tekst, die heel erg belangrijk is, en die onder de christenen veelvuldig behandeld zou moeten worden. Want het verkeerd verstaan van deze woorden is er de oorzaak van, dat de mensen de troost die het sacrament, het Heilig Avondmaal van de Heere, ons geeft, helemaal verloren zijn. Ze zijn er bang voor geworden als voor een vergif. Het is waar, dat wij niet kunnen zeggen, dat het Judas tot troost of verbetering is geweest dat hij het sacrament ontving; en ook zijn er onder de Korinthiërs velen geweest, zoals Paulus meedeelt, die het onwaardig hebben ontvangen, en daarom aan lijf en in leven door God gestraft zijn.

Daarom blijft het onderscheid staan, dat sommigen het sacrament waardig en tot zaligheid en eeuwig leven ontvangen, maar anderen onwaardig, hun tot een oordeel, zodat God hen er lichamelijk voor straft, en als zij door boete en geloof zich niet bekeren, hen eeuwig zal veroordelen. Daarom komt het er op aan om te weten wat het betekent, waardig of onwaardig het hoogwaardige sacrament te ontvangen.

In de Roomse Kerk heeft men geleerd dat niemand tot het sacrament mocht komen, tenzij hij zichzelf er geschikt voor bevindt, en geheel rein is. Alleen die reinheid vinden zij in het biechten, berouw hebben, vasten, bidden, aalmoezen geven en dergelijke werken, die men werken van boetvaardigheid noemt. De leraren roemen op die werken. En iedereen hield het er voor dat men daardoor voor de gedane zonden genoegdoening deed.

Maar laat zo een waardigheid los! En geloof daar niet in! Want het is onmogelijk, dat wij door onze werken helemaal rein zijn, of tot reinheid kunnen komen. Zo heeft Christus aan Zijn jongeren dit Avondmaal niet gegeven, omdat zij zelf helemaal rein waren. Want Hij zegt dat zij nodig hebben, dat hun voeten gewassen worden. Hij bedoelt daarmee niet het wassen met water, maar de vergeving van de zonden.

Daarom moet men hier nauwkeurig leren en opmerken, dat het hoogwaardige sacrament niet onwaardig ontvangen wordt door hen die klagen en bekennen dat zij arme zondaars zijn, die veel aanvechting ervaren, die weleens vloeken, of ongeduldig zijn, of ook weleens onmatig zijn in eten en drinken. Dit zijn dagelijkse zonden die ons aankleven zolang wij op de aarde leven. Aan de één meer dan aan de ander. U mag dus niet zeggen, dat u om zulke zonden niet tot

het sacrament mag komen. Want zolang u nog bekleed bent met de oude Adam, overkomt het u ook dat u door ongeduld, boze gedachten, etc. wordt aangevochten, en u bezondigt. Als u het sacrament niet eerder wilt ontvangen dan nadat u van alle zonden vrij bent, dan betekent het dat u nooit tot het Avondmaal kan komen.

Zij die wezenlijk in de zonden volharden, die ontvangen onwaardig het hoogwaardige sacrament, zoals: moorddadige haat tegen de naasten, moord, hoererij, echtbreuk en andere vergelijkbare openlijke zonden, en die niet ernstig het verlangen hebben ze na te laten. Want het sacrament is door de Heere Christus ingesteld, niet opdat men in zonden blijft, maar vergeving van de zonden zoekt en vromer wordt. Zo nam Judas het sacrament tot de dood en tot gericht, omdat hij vast besloten had dat hij de Heere Jezus wilde verraden en verkopen, en bij dit voornemen en deze verhardde wil bleef. Door dit voorbeeld worden sommigen afgeschrikt, omdat zij in haat en vijandschap of in andere zonden liggen. Daarom willen zij niet tot het sacrament komen. Zulke mensen zondigen op twee wijzen: ten eerste omdat zij niet de toorn en de zonde willen loslaten, ten tweede omdat zij tegen het bevel van Christus in, zolang van het sacrament wegblijven. Daarom moeten zulke mensen eerst haat en nijd laten varen, ophouden met zondigen en zich vervolgens door het heilig sacrament de troost van de vergeving van de zonden en versterking van het geloof ontvangen. Maar als daarbij nog een vonkje van zonde of aanvechting in hen gloeit, dan moeten zij tot God roepen en bidden: Och Heere, geef mij een vreedzaam, vriendelijk, zachtmoedig hart voor iedereen, en reinig mij om Christus wil van alle zonden. En dan moeten zij met zo'n geloof tot het Avondmaal van de Heere gaan, en niet verschrikt worden door dit gezegde van Paulus.

Want dit wordt niet gezegd over hen die gaarne van de zonde bevrijd willen zijn, maar over hen die in de zonde liggen en er niet van af willen, ja, zelfs geprezen willen zijn, of hun zonde zelfs verdedigen, zoals je bij de Korinthiërs ziet. Tegen hen schrijft Paulus dit in vers 17: "Dit nu, hetgeen ik u aanzeg, prijs ik niet." Hiermee toont hij aan dat zij zonder enig berouw zijn, en toch geprezen willen zijn als vrome christenen. Dit is een andere en grotere zonde. Want als de goede lieden soms struikelen en toch terugkeren, biddend en wensend: "O, dat God mij mijn zonde vergeven wil, want ik heb wel degelijk ongerechtigheid bedreven", zulken verstoot Christus niet van Zijn Avondmaal. Want de woorden van het Avondmaal betuigen dat Hij niet rechtvaardige en heilige mensen maar arme zondaren, die uit hun grote zonden zich niet weten te redden aan Zijn tafel wil hebben. Want zo spreekt Hij, dat Zijn lichaam voor hun zonden gegeven is en Zijn bloed voor hun zonden vergoten. Dat zijn geen eenvoudige of geringe zondaren voor wie zo'n heerlijk offer of betaling is geschied. Het komt er dus alleen op aan

of u zichzelf van harte voor een zondaar erkent, en dat u daarom daar uw hulp en troost zoekt.

Maar wie niet de zonde bekent en zich niet wil beteren, hoort daar niet. Daarom zegt Paulus: “De mens beproeft zichzelf en eet also van dit brood, en drinkt van deze drinkbeker.” Nu is beproeven niets anders, dan jezelf bedenken of je er toe geschikt bent. Vindt u zichzelf verhard, dat u de zonden niet wilt nalaten en u zich er niet om bekommert, dan hebt u alle reden om niet aan het Avondmaal te gaan, want dan bent u geen christen. Het allerbeste zou zijn, dat u zo’n goddeloos bestaan loslaat, berouw en leed er over heeft, en door een waar geloof aan Gods toezegging u weer bij de christenen voegt en dit Avondmaal met hen nuttigt. Indien u dit echter niet wilt doen, blijf er dan weg, want anders zondigt u en eet u zeker een oordeel. Maar, bedenk dan wel heel goed, en reken er dan wel mee, hoe en wanneer God u dan met Zijn oordeel zal overvallen, en u het hierna in de eeuwigheid hebben zult. Als u dat echt indenkt, dan zult u vrolijk worden, en gelijk tot boete en berouw de toevlucht nemen, uw haat en al het andere loslaten, en u door dit Avondmaal met uw zonden van harte voor God belijdt. Laat het u dan ook van harte verdriet hebben, en geloof dat God het u uit genade om Zijn Zoon Jezus Christus vergeven wil. Dan bent u geschikt, en kunt u vrijmoedig tot uw Heere Christus zeggen: “Och Heere, ik ben een arme zondaar, daarom kom ik tot Uw Avondmaal, zodat ik van U troost mag ontvangen.” Twijfel dan niet, u zult voor Hem een lieve welkome gast zijn. U hoeft niet te vrezen, want voor zulke bedroefde, angstige harten is deze tafel bereid, opdat u daar troost en verkwikking kunt vinden. Laat anderen vrezen, die hun zonden voelen, maar met hardnekkige en hoogmoedige harten in den zonden voortgaan, zonder enig berouw, of boete, of bekering.

Dit woord van Paulus: “de mens beproeve zichzelf”, heeft ook aan sommige leraren aanleiding gegeven om te zeggen: Openbare zonden die door den rechter of de beul, niet door de leraar, te straffen zijn, als er sprake is van hoererij, moord, dronkenschap en dergelijken, die moeten de mensen verhinderen om tot het sacrament te komen. Dit moet alleen op de volgende wijze begrepen worden (zoals ik boven al gezegd heb) dat zij, die in zulke zonden volharden en die niet los willen laten, zich van het sacrament onthouden moeten. Want zo iemand verzwaart de toorn, omdat hij zich met het sacrament uitgeeft voor een christen, en toch geen christen is, gelijk zijn leven het aantoon. Wie echter in zulke zonden liggen, die nalaat, en beter en vromer wordt, die moet zich door die zonde niet laten verhinderen, maar de vrijspraak verlangen en het Avondmaal van de Heere ontvangen, en tot God bidden dat hij voortaan zich beter gedragen zal.

Ons dagelijks gebrek moet ons niet verhinderen, want daar komen wij in dit leven nooit vanaf. Als wij niet eerder tot het Avondmaal van de Heere zouden

komen dan alleen als we helemaal rein zijn, dan zouden wij ons totaal ontwennen en er nooit begerig heengaan. Ik weet er van wat dat is, als men zich een tijdlang van het Avondmaal van de Heere onthoudt. Ik ben ook in zo'n duivelse vurige verleiding gevallen. Toen werd mij het Avondmaal van de Heere hoe langer hoe meer ongewoon, zodat ik hoe langer hoe minder er met verlangen naar toeging. Waak daar voor! En gewen uzelf eraan om aan te gaan, vooral als u er geschikt voor bent, dat is, wanneer u weet dat uw hart om uw zonden zwaar en beschroomd is, zodat u de Heere Jezus Christus onze Verlosser niet vergeet en zult gedenken aan Zijn offer en dood. Want Hij begeert niet anders van ons. Ook de nood waarin wij verkeren eist van ons dat wij dit doen, omdat wij nog dagelijks blijven zondigen. En deze daad bevordert de eenheid van de Christelijke Kerk, waarin de gedachtenis van onze dierbare Heere Jezus Christus onderhouden moet worden als het voornaamste stuk van onze zaligheid, omdat Hij zei: "Doe dit tot Mijn gedachtenis."

Wie zich zo naar het Avondmaal begeeft, al is hij dan een arme zondaar, is toch recht geschikt er toe, en, zoals Paulus zegt, dan eet en drinkt hij het lichaam en bloed van Christus waardiglijk, en niet en oordeel, maar tot zaligheid. Daartoe helpe ons de lieve God in de hemel, met Zijn Heiligen Geest, door Christus Zijn Zoon, onze Verlosser. Amen.